

ÅRSBERETNING FOR FISKERIETS ARBEJDSMILJØRÅD

6. april 2016

Bestyrelsens sammensætning i Fiskeriets Arbejdsmiljøråd pr. 1. januar 2015

Formand

Karsten Kristensen

Forhandlingssekretær for 3F Transportgruppen i København

Næstformand

Carl Jesper Hermansen

Formand for Skagen Fiskeriforening

Christian Rune Petersen

Partsfisker repræsentant 3F

Jan Nicolai Hansen

Formand for Hanstholm Fiskeriforening

Henning Morberg Madsen

Landsklubformand for 3F Fiskernes Landsklub

Kim Kær Hansen

Næstformand i Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation

Gustav Øglend

Formand for Pelagisk Fiskeriforening i Hirtshals

Mette Niss

Gruppeformand Transport 3F Skagerrak

Beretning 2015

Fiskeriets Arbejdsmiljøråds bestyrelse fik i 2015 et nyt medlem fra 3F, partsfisker Karl Jørgen Thygesen, som afløste partsfisker Christian Rune Petersen.

Der er over året afholdt 4 bestyrelsesmøder i Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.

2015 har været et begivenhedsrigt år med en lang række udfordringer store som små i alle fartøjskategorier. Gennem året har vi haft særlig fokus på personlige redningsmidler, kommunikation samt fare ved industrifiskelaster.

Siden vi begyndte at registrere arbejdsulykker i 1996, er 2015 første år, vi kan konstatere, at der ikke er omkommet fiskere under udførelsen af deres erhverv, hvilket vi ser som et tydeligt tegn på, at erhvervet har taget sikkerheden alvorlig, og at den fælles indsats for et bedre og mere sikkert arbejdsmiljø i fiskeriet har båret frugt.

Sikkerhedsudvalgene

Sikkerhedsudvalgene har i 2015 afholdt 4 kvartalsmøder, og vi har efter behov deltaget på sikkerhedsmøder på de større pelagiske trawlere/notfartøjer. Derudover har alle sikkerhedsudvalgene deltaget i det årlige arbejdsmiljøseminar.

I 2015 har sikkerhedsudvalgene sammenlagt gennemgået og vurderet 30 anmeldelser af arbejdsulykker samt 2 søulykkesrapporter, hvor der i 10 af arbejdsulykkerne er blevet udarbejdet forebyggelsesforslag, og for enkelte af ulykkerne er der iværksat opfølgning og yderligere udredning af hændelsesforløbet.

For ulykkerne, hvor der er udarbejdet forebyggelsesforslag, er forslagene sendt til de pågældende redere som et led i forebyggelsesstrategien.

I lighed med tidligere år er der i 2015 suppleret med nye kræfter i sikkerhedsudvalgene, hvor det er vigtigt, at erhvervet er så bredt som muligt repræsenteret.

Gennem året har sikkerhedsudvalgene medvirket ved gennemførelsen af oplysningskampagner for de fokusområder, der har været aktuelle i 2015. Ligeledes har udvalgene gennem året samarbejdet med Den Maritime Havarikommission og Søfartsstyrelsen.

Vi kan konstatere, at ulykkesfrekvensen i 2015 for alvorlige ulykker er uændret i forhold til 2013 og 2014.

Det er dog med stor glæde, at vi kan konstatere, at i 2015 er der ingen fiskere, der er omkommet under udførelsen af deres erhverv, hvilket er første gang i de 20 år, vi har ført ulykkesregistrering i Fiskeriets Arbejds miljøtjeneste.

Arbejds miljøtjenesten

I 2015 har der som vanligt været stor efterspørgsel på assistance i forbindelse med syn, hvor det i 2015 var fartøjsgruppen mellem længde overalt på 13 meter og 15 meter PP, der skulle have udført fornyelsessyn inden årets udgang. I den forbindelse har vi assisteret ca. 120 fartøjer, og i stort set samtlige tilfælde har vi udført radiosyn ved samme lejlighed.

Her har vi, som altid, mødt engagerede fartøjsejere og besætninger, som har udvist stor interesse for, at tingene skal være i orden.

Samtidig er tilbagemeldingerne fra de synende inspektører, at det er tydeligt at se, at de fartøjer, hvor der er gennemført førsyn, generelt er bedre forberedte på det ordinære syn.

Desuden har der været mange opgaver med gennemgang af fartøjernes APV samt udarbejdelse af APB.

I 2015 har vi set en stigende efterspørgsel efter rådgivning om personlige redningsmidler og kommunikationssystemer til brug på arbejdsdækket samt udstyr til imødegåelse af faren ved industrifiskelaster. Vedr. personlige redningsmidler har det været arbejdsveste, redningsdragter, personlige nødsendere (PLB) og AIS PLB'er, friskluftsudstyr og multigasmålere, der har været stigende interesse for.

Derudover har vi i 2015 assisteret en lang række fartøjer med rådgivning om støjdæmpning ved både nybygninger, ombygninger, motorudskiftninger og indflagninger samt udført støj- og vibrationsmålinger i samme forbindelse. Støj og vibrationsforhold er noget, der i dag betyder mere og mere for fiskerne - i dag vil man have støjsvage skibe, hvilket mange går meget langt for at opnå.

Ud over førnævnte har vi gennem året assisteret erhvervet med generel rådgivning på alle de områder, der omhandler arbejdsmiljø og sikkerhed i skibe. Her fornemmes det tydeligt, at der er stigende interesse fra erhvervet for at forbedre arbejdsmiljøet. Blandt andet har vi i 2015 samarbejdet med en række fartøjer om at finde/udvikle et kassehåndteringssystem til konsumfartøjerne, hvilket vi desværre ikke lykkedes at komme i mål med i 2015. Men vi fortsætter i 2016, hvor vi håber at kunne finde de fornødne midler til udvikling af et sådan system.

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd har i 2015 også lanceret syv nye film om fiskeri med fokus på sikkerhed.

Filmene er produceret for at komme endnu et skridt videre med sikkerheden, men også for at vise, at sikkerheden ombord har meget at gøre med den kultur, som skabes ombord.

I filmene fortæller fiskere om deres daglige arbejde på havet. Man følger fiskere i arbejdssituationer ombord ved fiskeri med garn, trawl, flyshooting, snurrevod og not og bomtrawl ved fiskeri af muslinger og hesterejer. Filmene varer mellem 10 og 15 minutter.

Filmene sætter fokus på sikkerhedsarbejdet, og der er inspiration at hente.

Der er fokuseret på de gode eksempler, løsninger og holdninger til sikkerhed. Filmene har både en fælles rød tråd og forskellige fokusområder, så tilsammen dækker de meget bredt, når det handler om sikkerhedskultur og sikker adfærd i forbindelse med arbejdets udførelse. To af filmene omhandler henholdsvis forebyggelse af svovlbrinte i lasten og brug af APV i sikkerhedsarbejdet ombord.

Filmene omhandlende faren ved svovlbrinte blev dog fremskyndet og lanceret før planlagt i slutningen af 2014 på baggrund af en tragisk ulykke under losning af industrifisk i Strandby,

Udover at filmene har fokus på sikkerhed ombord, så tegner de også et billede af, hvordan fiskeriet foregår. Der er tale om repræsentative fiskeriformer, og i filmene ser man, at forudsætningen for et godt og sikkert arbejdsmiljø

først og fremmest er kendskab til håndteringen af fiskeredskaberne og opmærksomhed på de risici, der kan være i forbindelse med fiskeriets udførelse.

I skrivende stund har filmene tilsammen været vist på youtube ca. 18.600 gange. Derudover er de uddelt på usb-stiks.

Filmene er udarbejdet med støtte fra EU og NaturErhvervstyrelsen gennem Fiskerifondsmidler.

I 2015 fik Fiskeriets Arbejds miljøtjeneste også en ny konsulent, Eskild Thomsen Krab, som kom til Fiskeriets Arbejds miljøtjeneste fra Falck Safety Services. Han har derudover en maritim baggrund fra handelsflåden.

Eskild afløste Lars Høgner, som valgte at søge nye udfordringer.

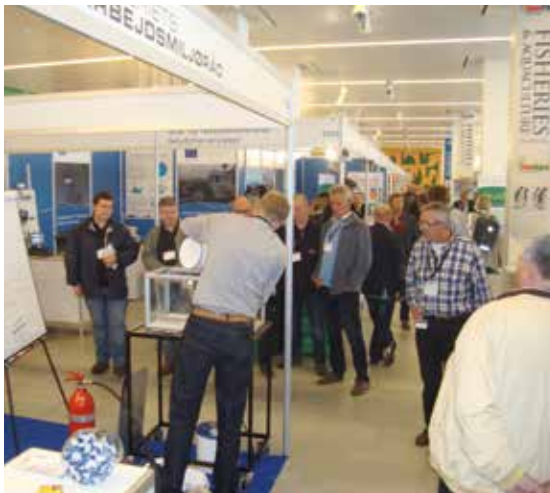
Vores webbaserede Safety Management System er også blevet brugt flittigt i 2015 og er blevet et godt værktøj ombord til at holde styr på skibsmedicin, øvelser, synsterminer, eftersyn af udstyr, APV, APB, og besætningslister, beviser mm.

Samtidig kan vi konstatere, at trafikken på vores hjemmeside er væsentligt øget i 2015 i forhold til 2014. Dette er en god indikator for, at vores nye forbedrede platform med bedre søgemuligheder og større brugervenlighed har givet brugerne nemmere adgang til informationsmaterialet på hjemmesiden og har dermed øget interessen for brugen af de muligheder, der er på siden.

Danfish

På Danfish messen i 2015 havde vi god aktivitet på vores stand. Vi udstillede hele paletten af tilbud fra Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste, og samtidig havde vi specielt fokus på en række områder herunder personlige værnemidler generelt såsom, redningsveste, kommunikation ombord, H₂S gasser og vores nye film om sikker adfærd ombord i de forskellige fiskerier og fartøjsstørrelser.

Ligeledes havde vi en udstilling, hvor vi kunne visualisere, hvad det er, der sker, når der udvikles gas i lasten og alarmeren går.

Messen havde i 2015 ca. 14.000 besøgende, hvoraf en stor del besøgte vores stand på deres vej gennem messen. Vi kunne i år se en tydelig tendens til, at de besøgende var personer med relationer til fiskeriet, og yderligere var de personer, der besøgte vores stand, folk med reelle problemstillinger og relevante spørgsmål samt med interesse for sikkerhed og arbejdsmiljø.

Hæftet om psykisk arbejdsmiljø ombord

I 2015 udarbejdede vi et værktøj, som kan bruges i forbindelse med, at man gennemgår fartøjets APV og skal vurdere på det psykiske arbejdsmiljø ombord.

Hæftet kan være med til at belyse, hvilke forhold der har betydning for det psykiske arbejdsmiljø ombord, og det indeholder en række spørgsmål, man kan stille sig selv, når det psykiske arbejdsmiljø skal vurderes.

Krabbeknuser

I 2015 har vi arbejdet videre med løsningsmodeller omkring forbedring af sikkerheden ved brug af de eksisterende krabbeknuser. I projektet har vi bygget sikkerhed på de 2 mest anvendte modeller i fiskeriet. Den ene er den, der går under navnet Hvidesande-modellen, og den anden er Thorsminde-modellen. I skrivende stund er begge modeller i en afprøvningsfase. Den første, der blev sendt i afprøvning, er Hvidesande-modellen på RI 138 "HELLE JES", hvor man ombord, på nærmeste hold, selv har prøvet, at et besætningsmedlem fik hånden i en krabbeknuser af samme model. Deres feedback har været meget positiv, og der er et par småjusteringer, der skal kigges på, men ellers er der udbredt tilfredshed med sikkerhedsudstyret.

Thorsminde-modellen er pt. ikke afprøvet endnu, men den er monteret og forventes testet, så snart fiskeriet startes op i det nye år.

Det er Lemvig Køleteknik, vi har samarbejdet med om udviklingen af sikkerhedsudstyret, og som har modificeret begge typer.

I praksis fungerer sikkerhedsudstyret ved, at der bygges en ventil på hydraulikken på knuseren, som reducerer hastigheden, når man bakker med valserne, således at man ikke umiddelbart får trukket fingre eller hænder bag ind i knuseren i forbindelse med, at man eksempelvis skal udrede en uklarhed af garnene i knuseren. Samtidig er der bygget en sikkerhedsventil ind i indføringen på knuseren således, at hvis man bliver trukket med ind mod valserne i indføringen, åbner indføringstragten sig, en ventil lukker af for hydraulikken og valserne standser (se foto).

Model "Hvide Sande" er på prøve på RI 138 HELLE JES

Model "Thorsminde" er på prøve hos HG 29 STINNE-MARIE. Har ikke været anvendt endnu.

Årets praktikplads 2015

Også i år kunne Fiskeriets Arbejdsmiljøråd kåre årets praktikplads.

I 2015 var følgende fartøjer indstillet: HG 265 "AS-BJØRN", HM 228 "PONDUS", HM 292 "KRISTINE VENDELBO", HM 323 "RALIMA", HV 77 "JETTE VIKING", L 347 "PALERMO", L 757 "AALTJE POSTMA" og R 231 "OCEAN LAURA".

Det var, som altid, svært at skulle vælge én mellem så mange gode praktikpladser, men det lykkedes trods alt rådets bestyrelse at finde et fartøj, som har vist særlig stor interesse for at bidrage til, at lærlingen har fået en forståelse af, hvad et godt og sikkert arbejdsmiljø er, og hvor de faglige kompetencer er videregivet med stor vægt lagt på arbejdsmiljø og sikkerhed.

I indstillingen lød det om årets praktikplads og dennes besætning at:

- Man fik en god og grundig introduktion til arbejdspladsen og arbejdet den første dag.
- Sikkerheden ombord var jeg, allerede den første dag, ikke i tvivl om er prioriteret meget højt, og kammeratskabet ombord er ligeså.
- Jeg har sjældent, selv i min fortid som murersvend, følt mig så godt modtaget nyt sted.
- Der gik ikke ret lang tid, før humoren var på plads, og følelsen af at man var en af dem.
- De ansatte har mange års erfaring med garnfiskeri, de er gode til at lære fra sig og har et meget højt fagligt niveau og en faglig stolthed uden lige.
- Skulle jeg blive spurgt af en person, hvor man bør søge hyre, ville jeg helt klart anbefale ham/hende at tage med L 347 Palermo med Johnny Pedersen og besætning, for der er stemningen, sikkerheden og fiskens kvalitet helt i top.

Blandt andet derfor valgte en enstemmig bestyrelse, at "PALERMO" fra Thorsminde og dens besætning havde fortjent den fornemme titel som "Årets praktikplads 2015".

Arbejdsmiljøseminar/HSU seminar

I 2015 blev seminaret afviklet i Esbjerg, på Esbjerg Conference Hotel, og der var i årets program indlagt virksomhedsbesøg på Viking Life-saving Equipment A/S.

Det var, som altid, engagerede deltagere, og under seminarets forskellige indlæg blev der også debatteret ivrigt.

Årets program var følgende:

- Sikkerhedsudvalgsmøde i de respektive sikkerhedsudvalg og behandling af skadesanmeldelser og søulykker i det seneste kvartal.
- Nyt fra Søfartsstyrelsen v/Bo Berggreen Larsen, Søfartsstyrelsen, herunder blandt andet opdatering af fiskeskibssyn, risiko ved nettromler, fokus på øvelser, H₂S gasser samt krabbeknuser.
- "Hvad erfaringer fra ulykkesundersøgelser fortæller om skabelse af sikkerhed" v/ Øssur Jarleivson Hilduberg, undersøgelseschef ved Den Maritime Havarikommission.
- Præsentation af nye film om sikker adfærd ombord, som er udarbejdet af Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.
- "Hvem kan alarmere og hvornår" samt en orientering om den nye struktur i Søværnets Operative Kommando v/Chefpilot Ole Andersen, Eskadrille 722.
- Virksomhedsbesøg hos Viking Life-Saving Equipment.
- "Fiskeren i krydspres" – hvad viste undersøgelsen? v/Jørgen Møller Christiansen, CMSS.

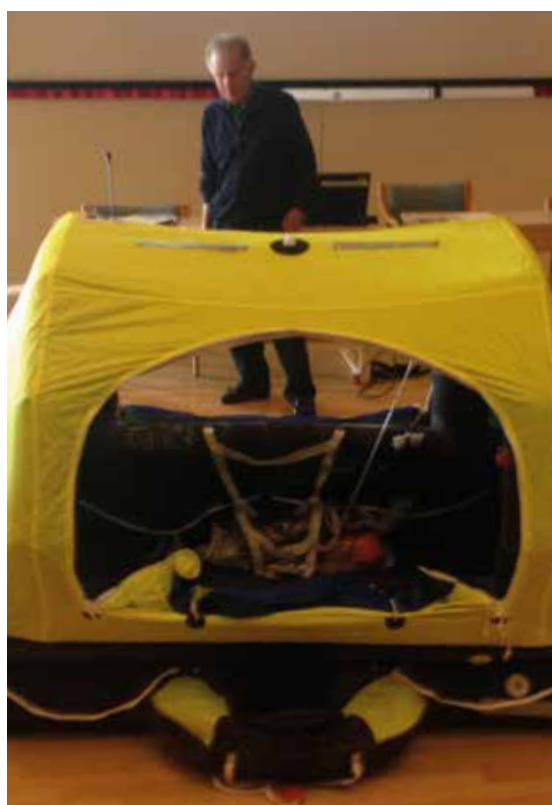

Bundgarnsseminar

Årets arbejdsmiljøseminar for bundgarnsfiskere blev traditionen tro afholdt på 3F's kursuscenter i Karrebæksminde.

Her var, som altid, stort fremmøde fra bundgarnsfiskeriet og engagerede og spørgelystne deltagere.

Der blev vendt og drøftet mange arbejdsmiljø- og sikkerhedsmæssige spørgsmål under dagens mange emner, og de fremmødte fik svar på en lang række spørgsmål fra de inviterede oplægsholdere.

Årets program var følgende:

- Nyt fra Søfartsstyrelsen v/Bo Berggreen Larsen, Søfartsstyrelsen, herunder blandt andet opdatering af fiskeskibssyn, risiko ved nettromler, fokus på øvelser, H₂S gasser samt krabbeknusere.
- Den nye lærlingeordning og hvad betyder disse ændringer for fartøjerne v/Karina Beck Kjærgaard.
- Redningsmidler og sikkerhedsudstyr, orientering om nyheder fra Viking v/Susanne Bruun Hansen.
- "Fiskeren i krydspres – hvad viste undersøgelsen?" v/Jørgen Møller Christiansen, CMSS under Syddansk Universitet.
- Orientering fra NaturErhvervstyrelsen v/viceinspektør Henrik Nielsen.
- Nyt fra Fiskeriets Arbejdsmiljøråd samt orientering om radiosyn og førsyn v/Erik Pedersen.
- Strandkrabber - Fra skadedyr til udnyttelse som foder i en økologisk ægproduktion v/ Knud Fischer, samt kutlinger og arbejdsmiljø v/ Jens Henrik Møller, Partner GEMBA Seafood Consulting A/S.

Undervisning

Også i 2015 har vi undervist på fiskerskipper 3/kystskipperholdene på Skagen Skipperskole samt været censor på arbejdsmiljøprojektet i samme uddannelsesforløb.

Derudover har vi undervist på alle grundhold og søsikkerhedskurser på Fiskeriskolen i Thyborøn. Her har vi ligeledes været censor på arbejdsmiljøprojektet på alle grunduddannelsesforløb.

Vi har også i år afholdt § 8 arbejdsmiljøkursus for nye sikkerhedsudvalgsmedlemmer samt de udvalgsmedlemmer, der manglede genopfriskningskursus.

Vi prioriterer undervisningen på skolerne meget højt, da vi her får muligheden for at komme i dybden og arbejde koncentreret med arbejdsmiljø og sikkerhed sammen med lærlingene og skipperaspiranterne, og vi er ikke i tvivl om, at det har en smittende effekt på sikkerhedskulturen, når de kommer tilbage på de respektive fartøjer med bagagen fuld af ny viden og gåpåmod.

Søfartsstyrelsen

Året 2015 har også budt på et godt samarbejde med Søfartsstyrelsen, hvor vi har haft mange forskellige opgaver gennem året i forbindelse med syn, indflagninger, ombygninger og nybygninger, og opgaven har fordret, at vi skulle samarbejde med inspektørerne fra Søfartsstyrelsen i stort set alle regioner af landet.

Samarbejdet har været præget af stor vilje til at få opgaverne landet, så alle har kunnet komme videre med tingene, og dette uden at man er gået på kompromis med sikkerheden eller arbejdsmiljøet.

Samtidig afsluttede vi filmprojektet om "Fiskerimetoder og sikker adfærd ombord", hvor Søfartsstyrelsen også var en del af følgegruppen. Søfartsstyrelsen er desuden faste deltagere og oplægsholdere på vores årlige seminarer.

Vi har gennem året også deltaget i forskellige arbejdsgrupper og udvalg under Søfartsstyrelsen, hvor vi har samarbejdet om informationsmaterialer og oplysningskampagner.

Vi har desuden afholdt § 8 arbejdsmiljøkursus på Fiskeriskolen i Thyborøn for Søfartsstyrelsens nye medarbejder.

Forsvarets operationscenter under Værnsfælles Forsvarskommando

I lighed med tidligere år har vi deltaget i møder i den Operative Kontaktgruppe for Søredningstjenesten. Vi har stor fordel af at kunne udveksle erfaringer og viden om redningstjenesten, hvor vi blandt andet bidrager med erfaringer og viden fra fiskeriet og samarbejdet med hele netværket omkring søredningen.

Her gennemgås konkrete hændelser, og vi kan viderebringe konkrete problemstillinger fra erhvervet til gruppen, og omvendt kan vi bruge informationer og viden fra gruppen i forebyggelsesarbejdet.

Den Maritime Havarikommission

I 2015 har vi også haft et godt og konstruktivt samarbejde med den Maritime havarikommission, som også deltog med et oplæg på vores årlige arbejdsmiljøseminar, "Hvad erfaringer fra ulykkesundersøgelser fortæller om skabelse af sikkerhed". Oplægget gav anledning til en spændende debat.

Arbejde uden for fiskerierhvervet

Der har i 2015 været opgaver uden for fiskerierhvervet i samarbejde med vores søsterorganisation Søfartens Arbejdsmiljøråd, derudover har der været enkelte arbejdsmiljøopgaver for værfter og rederier.

Denne aktivitet har medvirket til, at vi har kunnet holde stigningen i bidraget på et minimum.

Afslutning

Vi har i 2015 haft mange udfordringer, men har samtidig været vidne til, at vi arbejder sammen med et erhverv, som gennem årene er blevet mere og mere professionelle og engagerede i det, de gør, også når det handler om arbejdsmiljø og sikkerhed, hvilket udviklingen i antallet af arbejdsulykker og dødsfald i forbindelse med udførelsen af deres erhverv viser.

I 2015 kunne vi for første gang, i de 20 år Fiskeriets Arbejdsmiljøråd og Tjeneste har eksisteret, med stor glæde konstatere, at der ingen fiskere er omkommet i forbindelse med udførelsen af deres erhverv.

Vi er klar til at tage fat på et nyt års udfordringer og opgaver, som allerede er godt på vej, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde i 2016 med vores samarbejdspartnere og erhvervet og håber, at vi igen til næste år kan berette om en positiv udvikling i sikkerhedskulturen og ulykkestatistikkerne.

Auktionsgade 1b
6700 Esbjerg
Tel: +45 75 18 05 66
post@f-a.dk
Fax: +45 75 18 05 75
www.f-a.dk

